

Ühispöördumine Haridus- ja Teadusministeeriumi poole seoses alushariduse valdkonna õppekava väljatöötamisega

Ühispöördumist toetavate alushariduse valdkonna ühenduste ettepanekud on järgmised:

1. Kehtiva koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava kaasajastamisel tuleb võtta aluseks Haridus- ja Teadusministeeriumile I töörühma poolt esitatud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava muudatusettepanekud koos seletuskirjaga.
2. Õppekava arendamisel soovime näha demokraatlikku protsessi, milles kaasamine on tegelik, mitte näiline. Töörühma peaksid kuuluma alushariduse valdkonnas pädevad eksperdid, teadlased, praktikud, ülikoolide ja ühenduste esindajad (Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool, Eesti Lasteaednike Liit, Eesti Haridustöötajate Liit, Eesti Alushariduse Juhtide Ühendus, Eesti Alushariduse Ühendus, Eesti Eralasteaedade Liit, Alushariduse Haridustehnoloogia Innovaatorid, Eesti Avastusõppe Liit).
3. Tuleb jätkata tööd õppekava juurde kuuluvate õpetajatele mõeldud käsiraamatute, juhend- ja tugimaterjalide, sh veebipõhiste materjalide väljatöötamist ja kaasajastamist, leida selleks pädevad eksperdid ja võimaldada vajalikud ressursid.
4. Eesti koolieelsed lasteasutused vajavad tulevikku vaatavat ja suunavat, 21. sajandi õppija oskuste ja vajadustega arvestavat ning lapsepõlve väärtustavat õppekava, kus pannakse alus isiksuse arengule ja nii vaimsele kui ka füüsilisele tervisele. Õppekava raamistiku piires peab säilima autonoomia nii lasteasutustel, õpetajatel kui ka lastel.
5. Õppekavas peab sarnaselt põhikooli ja gümnaasiumi riiklike õppekavadega käsitlema digipädevusi, kui ühte üldpädevust, mille sisuks on teadmised, oskused ja hoiakud. Muutuvast õppekavas on oluline viia uuele tasemele ka digivaldkonna tegevused Eesti lasteaedades.
6. Õppekava koostamine peab lähtuma kehtivast haridusstrateegiast ja valmis peab olema ka valdkonna juriidiline raamdokument - alushariduse seadus. Õppekavade arendamine peab olema läbi viidud teaduspõhiselt ning olema erinevaid haridustasemeid lõimiv.
7. Õppekava arendusprotsessi kohustuslikud osad peaksid olema ekspertide/koostajate avalik nimekiri, lähteülesanne, seletuskirjad ja põhjendused, mis näitavad senise kehtiva riikliku õppekava muutmise vajadust ja selgitavad uuendusi.

Põhjendus: Analüüsinud Lasteaia riikliku õppekava tööversiooni sisu leiame, et see on põhimõtteliselt erinev nii Eesti kui ka EL-i alushariduse senistest suundumustest. Pole otstarbekas hakata seda muutma paljude eraldiseisvate ettepanekute alusel. Puudub ka vajadus täiesti uue, senisest paradigmaatiliselt erineva õppekava järele. Seetõttu on mõttekas jääda I töörühma dokumendi (Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava muudatusettepanekud koos seletuskirjaga) juurde, mis vastab kaasaegsele õpikäsitusele ja haridusstrateegia 2035 suundadele, EV Haridusseadusele, ÜRO lapseõiguste konventsioonile ning EL alushariduse- ja lapsehoiu kvaliteediraamistikule. See hoiaks kokku aega ja raha, aitaks kaasa õpetajate motivatsioonile, töörahule, suutlikkusele tulla toime kaasaja kasvatussituatsioonide ning kiirete muutustega.

Lisainformatsioon: Eesti lapsevanemate rahulolu lasteaiaga on kõrge – 4,4 (viiepalliskaalal). Laste kooliks ettevalmistamisega on väga rahul või rahul 85% vanematest, õppevahenditega rahulolu on 4,6 ning üldine rahulolu alusharidusega 4,0. (aluseks SA Innove ja HTM-i 2018. aastal läbi viidud

lasteaedade rahuloluküsitluse tagasiside, milles osales 70% Eesti lasteaedadest ja 13 465 lapsevanemat). Arvestades lapsevanemate kõrget rahulolu, pole vajadust täiesti uutele lähtealustele toetava õppekava järele. Pigem tuleb tulevikus rohkem tähelepanu pöörata sellele, et kõikides lasteaedades oleksid tagatud vajalikud lapse igakülgset arengut toetavad keskkonnatingimused ja alushariduse kõrge kvaliteet.

Õppekavade senine valmimisprotsess: Nii 2018. aastal HTM-i poolt kokku kutsutud koolieelse lasteasutuse ja põhikooli õppekava sidususe töörühm (mis andis sisendi õppekavade arendusse ning õppekava töörühmale) kui ka 2018. a detsembris HTM-i poolt kokkukutsutud alushariduse seaduse eelnõu ja koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava muutmise töörühmad töötasid, laiapõhjaliselt ja avatult (teavitades ja tagasisidet andes). Alushariduse seaduse ja koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava muutmise töörühmad lõpetasid töö juunis 2019. Valminud tulemused, sealhulgas õppekava muudatusettepanekud koos seletuskirjaga, anti üle ministeeriumile. K. Mägi ja T. Petersoni juhitud töörühma poole aasta töö tulemusel valminud õppekava dokumente ei avalikustatud.

2019. a oktoobri algul avalikustati Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehel arvamuse avaldamiseks HTM-i II töörühma poolt koostatud Lasteaia riikliku õppekava tööversioon ning kolm nädalat hiljem alushariduse valdkonna ühenduste, ainelitute, Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituudi ja Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi õppejõudude nõudmisel juba varem, samuti HTM-i kokkukutsutud töörühma poolt koostatud Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava muudatusettepanekud koos seletuskirjaga.

Edasine protsess pole olnud läbipaistev. Teada pole uue Lasteaia riikliku õppekava tööversiooni koostamise lähteülesanne ja puudub seletuskiri, mis oleks pidanud hindama 2008. aastast kehtiva Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava puudusi ja näitama, kuidas autorid neid puudusi ületada kavatsevad. Pole esitatud viiteid uuringutele, põhjendusi ega argumente, mis näitaksid vajadust kehtivast õppekavast kontseptuaalselt täiesti erineva õppekava koostamiseks.

Õppekavas peab säilima kõik see, mis toimib praegu hästi, see peab olema avatud uuele ning väärtustama koostööd õpetaja, lasteasutuse meeskonna, lapse ja pere vahel. Tulevase õppekava kvaliteedi otsustab osapoolte hea tahte ja koostöösoovi olemasolu.

Eesti Lasteaednike Liit

Eesti Haridustöötajate Liit

Eesti Alushariduse Juhtide Ühendus

Eesti Alushariduse Ühendus

Alushariduse Haridustehnoloogia Innovaatorid

Eesti Reggio Emilia Ühendus

MTÜ Hea Algus

MTÜ Endla Koostöökogu

Johannes Käisi Selts

Child Initiated Education

Eesti Õpetajate Liit

MTÜ Eesti Avastusõppe Liit

Eesti Eralasteaedade Liit

Pärnu linna ühendused:

Ühendus Õppekasvatuskorraldus

Ühendus Eriõpetus

Ühendus Hea Algus

Ühendus Keel ja kõne

Ühendus Kunst

Ühendus Keskkonnakasvatus

Ühendus Muusika

Ühendus Tervisekasvatus

Ühendus Haridustehnoloogia lasteaias

Lasteaednike Avastusõppe Ühendus

Õpetajate Ühenduste Koostöökoja juhatus

Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Selts

Eesti Klassiõpetajate Liit

Eesti Informaatikaõpetajate Selts

Eesti Matemaatika Selts

18.11.2019

Lisad

1. Tagasiside Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava muudatusettepanekute kohta
2. Tagasiside Lasteaia riikliku õppekava tööversioonile
3. Veebiküsitluse kokkuvõte: Tagasiside Lasteaia riikliku õppekava tööversioonile